ជ្រើសតាំងជាទៀងទាត់តាមរយៈការបោះឆ្នោត តាមគំនិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ នៅក្នុងការបោះឆ្នោត យើងម្នាក់ៗមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានតែមួយសន្លឹកប៉ុណ្ណោះ ហើយសន្លឹកឆ្នោតរបស់យើងមានតម្លៃស្មើៗគ្នា។ យើងមិនត្រូវប្រាប់គេពីនរណា ដែលយើងបោះឆ្នោតឱ្យនោះទេ ប្រសិនបើយើងមិនចង់ប្រាប់នោះ។ យើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិដូចគ្នាក្នុងការបម្រើសេវាសាធារណៈ។

២២. សន្តិសុខសង្គម

ជាសមាជិកម្នាក់នៅក្នុងសង្គម យើងអាចកសាងជីវិតល្អមួយ សម្រាប់ខ្លួនយើង និងប្រើប្រាស់ឱកាសល្អៗ ដែលសង្គមបានផ្ដល់ឱ្យ ដើម្បីទាញយកប្រយោជន៍ដល់ការរស់នៅរបស់យើង។ ប្រសិនបើមាននរណាម្នាក់ជួបការលំបាក យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែរួមគ្នាដើម្បីជួយតាមលទ្ធភាពដែលយើងអាចធ្វើបាន។

២៣. ការងារ

យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែមានការងារធ្វើ និងអាចជ្រើសរើសការងារដែលយើងចង់ធ្វើដោយសេរី។ យើងត្រូវតែទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីយើងអាចគ្រប់គ្រងគ្រួសារយើងបាន ហើយថៅកែគួរតែប្រព្រឹត្តមកលើយើងឱ្យបានល្អ។ ប្រសិនបើយើងបាត់បង់ការងារ រដ្ឋាភិបាលគួរតែជួយយើងរហូតដល់យើងអាចរកការងារមួយទៀតបាន។ ប្រុស និង ស្រីធ្វើការដូចគ្នាគួរតែទទួលបានកម្រៃស្មើគ្នា។ អ្នកធ្វើការទាំងអស់អាចរួបរួមគ្នា ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេ។

២៤. ការឈប់សម្រាក

ម៉ោងធ្វើការក្នុងមួយថ្ងៃមិនគួរយូរពេកទេ ដោយសារយើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងគួរទទួលបានប្រាក់កម្រៃទៀងទាត់សម្រាប់ការឈប់សម្រាកនេះ។

២៥. តម្រូវការចាំបាច់

យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែមានអ្វីគ្រប់គ្រាន់តាមតម្រូវការចាំបាច់របស់យើង និងគ្រួសារយើងដូចជា សេវាសុខភាព អាហារគ្រប់គ្រាន់ សម្លៀកបំពាក់ និងផ្ទះសម្បែង។ យើងគួរតែត្រូវទទួលបានការជួយឧបត្ថម្ភ ប្រសិនបើយើងគ្មានការងារធ្វើ មានជំងឺចាស់ជរា ឬស្លាប់ ឬប្រសិនបើយើងគ្មានលទ្ធភាពចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសារអស់ជម្រើស។ មាតា និង ទារក គួរតែទទួលបានការគាំពារពិសេស។ កុមារទាំងអស់ គួរតែត្រូវបានទទួលការរាប់រកដោយស្មើៗគ្នាដោយមិនគិតថាឪពុកម្ដាយរបស់ពួកគេបានរៀបការត្រឹមត្រូវ ឬមិនបានរៀបការនោះទេ។

២៦. ការអប់រំ

យើងទាំងអស់គ្នាអាចទទួលបានការរៀនសូត្រ ហើយជាពិសេសក្មេងៗគួរតែទៅសាលារៀន។ គ្មាននរណាម្នាក់តម្រូវឱ្យបង់ប្រាក់ដើម្បីទៅរៀននៅថ្នាក់បឋមសិក្សានោះទេ។ យើងទាំងអស់គ្នា អាចរៀនយកជំនាញណាមួយ ឬបន្តការសិក្សាឱ្យកាន់តែខ្ពស់តាមបំណងប្រាថ្នា។ នៅសាលា យើងអាចបណ្ដុះទេពកោសល្យរបស់យើង ហើយគួរតែរៀនពីសិទ្ធិមនុស្ស និងពីរបៀបក្នុងការរាប់រកគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ ទោះជាគេមានពណ៌សម្បុរ សាសនា ឬមកពីប្រទេសផ្សេងទៀតក៏ដោយ។ ឪពុកម្ដាយយើងមានសិទ្ធិជ្រើសរើសអ្វីដែលយើងចង់រៀន និងពីអ្វីដែលយើងអាចរៀនបាន។

២៧. វប្បធម៌

យើងទាំងអស់គ្នាអាចចូលរួមក្នុងជីវភាពវប្បធម៌ សហគមន៍ ទទួលផលពីសិល្បៈ និងទទួលបានគុណប្រយោជន៍ពីរបកគំហើញថ្មីៗ ពីវិទ្យាសាស្ត្រ និងពីស្នាដៃល្អៗដែលគេបានធ្វើ។ ប្រសិនបើយើងបង្កើតស្នាដៃអ្វីមួយពិសេសដូចជាសរសេរសៀវភៅ ឬគូរគំនូរ យើងនឹងទទួលបានប្រយោជន៍ពីស្នាដៃទាំងនេះ ហើយគ្មាននរណាម្នាក់ អាចលួចគំនិតស្នាដៃយើងបានឡើយ។

២៨. សន្តិភាព

ដូច្នេះ នៅពេលណាយើងទទួលបានសិទ្ធិដូចដែលយើងបានអានកន្លងមកនៅក្នុងសេចក្ដីប្រកាសនេះ មនុស្សទាំងអស់នឹងអាចរស់នៅក្នុងសន្តិភាពទាំងនៅក្នុងសហគមន៍របស់យើង និងរវាងប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ។

២៩. សហគមន៍

យើងទាំងអស់គ្នាអាចចូលរួមចំណែកក្នុងសហគមន៍ដើម្បីធ្វើឱ្យជីវិតយើងកាន់តែប្រសើរ។ ច្បាប់ ត្រូវតែសរសេរឱ្យបានច្បាស់លាស់ថាយើងទាំងអស់គ្នា អាចទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សដោយសុខដុមរមនាជាមួយអ្នកដទៃ ។ ច្បាប់ត្រូវធានាឱ្យមនុស្សគ្រប់រូបចេះគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក និងធ្វើឱ្យមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវតែគោរពច្បាប់។

៣០

គ្មាននរណាម្នាក់អាចប្រើសេចក្ដីប្រកាសនេះ ដើម្បីនិយាយដោះសាពីការធ្វើឱ្យខូចខាតដល់សិទ្ធិរបស់អ្នកដទៃ ថាជាការត្រឹមត្រូវ ដោយអះអាងថា ពួកគេគ្រាន់តែព្យាយាមចង់ការពារសិទ្ធិរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។ មិនអាចទទួលយកបានទេ ចំពោះការធ្វើឱ្យខូចខាតដល់សិទ្ធិអ្នកដទៃ។

ចំណាំ៖ អត្ថបទនេះមិនមែនជាអត្ថបទផ្លូវការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទេ ហើយក៏មិនមែនជាអត្ថបទដែលត្រូវបានអនុម័ត ដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិដែរ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយ គ្រាន់តែសម្រាប់គោលបំណងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សដោយការិយាល័យឧត្ដមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំនៅកម្ពុជាតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីមិនច្បាស់ត្រង់ចំណុចណាមួយ សូមយោងដល់អត្ថបទជាផ្លូវការនៃសេចក្ដីប្រកាសនេះ។

អង្គការសហប្រជាជាតិ
សិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យឧត្ដមស្នងការ
កម្ពុជា

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមចូលគេហទំព័រ៖ www.cambodia.ohchr.org
ទូរសព្ទ៖ +855(0) 23 987 671 ឬ +855(0)23 993 590
ទូរសារ៖ +855(0) 23 212 579 ឬ +855(0)23 213 587
@OHCHRCambodia @OHCHR_Cambodia
cambodia@ohchr.org

ខួបគម្រប់ ៧០ ឆ្នាំ
សេចក្ដីប្រកាស
ជាសកល
ស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស
#STANDUP4HUMANRIGHTS

សេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស

នេះគឺជាអត្ថបទដែលធ្វើការកែសម្រួលពីខ្លឹមសារដើម
មកជាពាក្យសម្រាយឱ្យយើងទាំងអស់គ្នាងាយយល់

អត្ថបទប្រែសម្រួលក្រៅផ្លូវការ
អង្គការសហប្រជាជាតិ
ការិយាល័យឧត្ដមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យប្រចាំនៅកម្ពុជា ២០១៨

អង្គការសហប្រជាជាតិ
អង្គការសហប្រជាជាតិ
សិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យឧត្ដមស្នងការ
កម្ពុជា

យើងកំពុងប្រារព្ធខួបទី៧០ នៃសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ នេះ។ នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ប្រទេសទាំងអស់នៅលើពិភពលោកបានរួបរួមគ្នា ហើយបានយល់លើបញ្ហាសំខាន់ៗជាច្រើនដែលយើងទាំងអស់គ្នាជាមនុស្សគួរតែមាន ដើម្បីធ្វើឱ្យយើងអាចរស់នៅដោយសប្បាយរីករាយ។ បញ្ហាទាំងអស់នេះគឺជាសិទ្ធិមនុស្ស របស់យើង។ សិទ្ធិទាំងនេះ គឺជារបស់យើងទាំងអស់គ្នា ពីព្រោះយើងគឺជាមនុស្ស។

សេចក្តីប្រកាសជាសកលនេះ គឺពិសេសណាស់នៅប្រទេសកម្ពុជាដោយសារត្រូវបាន ការពារដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។ នេះមានន័យថា យើងទាំងអស់គ្នានៅកម្ពុជាគួរតែមានសិទ្ធិ មនុស្សជាមូលដ្ឋានទាំងនេះ។

ដោយសេចក្តីប្រកាសនេះ ប្រើពាក្យដែលមនុស្សភាគច្រើនពិបាកយល់ ទើបការិយាល័យ នៅកម្ពុជាធ្វើការកែសម្រួលពីខ្លឹមសារដើមមកជាពាក្យសម្រាយដើម្បីធ្វើឱ្យយើងទាំងអស់ គ្នាអាចយល់បាន និងយល់ថាហេតុអ្វីបានជាសេចក្តីប្រកាសនេះសំខាន់។

សេចក្តីប្រកាសជាសកល ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស

១. សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ

ចាប់តាំងពីយើងកើតមក យើងមានសេរីភាព និងគួរតែទទួលបានការគោរព រាប់រកដូចគ្នាទៅនឹងមនុស្សដទៃទៀតដែរ។ យើងអាចគិតពិចារណា និង យល់ដឹងដោយខ្លួនយើង ពីអ្វីខុស អ្វីត្រូវ។ យើងគួររាប់រកគ្នា ដោយមិត្តភាព។

២. សមភាព

សិទ្ធិនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ គឺជាសិទ្ធិរបស់យើងទាំងអស់គ្នា៖ ជារបស់ កុមារា កុមារី ជារបស់បុរស និងស្ត្រី។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់យើងទាំងអស់គ្នា ទោះជាយើងមានពណ៌សម្បុរខុសគ្នាក៏ដោយ។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់យើង ទាំងអស់គ្នា ទោះជាយើងនិយាយភាសាផ្សេងគ្នាក៏ដោយ ឬមានគំនិត និង ជំនឿ ឬសាសនាផ្សេងគ្នាក៏ដោយ។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់អ្នកក្រ ក៏ដូចជា របស់អ្នកមាន ជារបស់គ្រួសារធម្មតា ជារបស់គ្រួសារអ្នកមានអំណាច។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់យើងទាំងអស់គ្នា ទោះជាយើងមកពីប្រទេសផ្សេងគ្នា ដែលជាប្រទេសឯករាជ្យ ឬមិនមានឯករាជ្យក៏ដោយក៏សិទ្ធិទាំងនេះមិនខុស គ្នាដែរ។

៣. ជីវិត

យើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត មានសេរីភាព និងសិទ្ធិមាន សុវត្ថិភាព។

៤. ទាសភាព

គ្មាននរណាម្នាក់ប្រព្រឹត្តមកលើយើងដូចជាទាសករនោះទេ ហើយយើងក៏ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តទៅលើនរណាម្នាក់ដូចជាទាសករដែរ។

៥. ទារុណកម្ម

គ្មាននរណាម្នាក់ធ្វើទារុណកម្ម ឬប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅ ឬផ្តន្ទាឱ្យយើងបាត់ តម្លៃជាមនុស្សឡើយ។

៦. ច្បាប់

ច្បាប់ត្រូវសរសេរឱ្យច្បាស់ថា យើងទាំងអស់គ្នាអាចទាមទារសិទ្ធិមនុស្សរបស់ យើង តាមរយៈច្បាប់ ហើយគ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានបដិសេធចោលនោះទេ។

៧. ច្បាប់

យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ តាមវិធីដូចគ្នាដូចអ្នកឯទៀត ដែរ។ ច្បាប់គួរតែដូចៗគ្នា សម្រាប់យើងទាំងអស់គ្នា ហើយគួរត្រូវយកមក អនុវត្តស្មើៗគ្នាចំពោះមនុស្សគ្រប់គ្នា។

៨. ច្បាប់

យើងទាំងអស់គ្នា អាចសុំការជួយពីអ្នកដទៃដែលចេះច្បាប់ នៅពេលដែល សិទ្ធិតាមផ្លូវច្បាប់របស់យើងមិនត្រូវបានគោរព។

៩. ពន្ធនាគារ (គុក)

គ្មាននរណាម្នាក់អាចឃាត់ខ្លួនរបស់យើង ឬដាក់យើងនៅក្នុងគុក ឬដេញ យើងចេញទៅប្រទេសមួយទៀត ដោយមិនត្រឹមត្រូវ ឬដោយគ្មានហេតុផល ត្រឹមត្រូវនោះទេ។

១០. យុត្តិធម៌

ប្រសិនបើនរណាម្នាក់ចោទយើងថារំលោភច្បាប់ បញ្ហានេះត្រូវលើកយកទៅ កាត់សេចក្តីនៅក្នុងសវនាការមួយ ដែលមានអ្នកដទៃផ្សេងទៀតចូលរួម ស្តាប់។ អ្នកកាត់សេចក្តី មិនគួរឱ្យអ្នកដទៃមកបង្គាប់បញ្ជាទេ គាត់ត្រូវតែ សម្រេចពីអ្វីដែលជាការពិត និងការមិនពិតប៉ុណ្ណោះ។

១១. យុត្តិធម៌

ប្រសិនបើយើងត្រូវជាប់ចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ យើងត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាមនុស្សគ្មានទោសរហូតទាល់តែមានភស្តុតាងបង្ហាញនៅក្នុងសវនាការ មួយ ប្រកបដោយភាពយុត្តិធម៌ថាយើងមានកំហុស។ យើងម្នាក់ៗត្រូវបាន អនុញ្ញាត ឱ្យការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង។គ្មាននរណាម្នាក់អាចថ្កោលទោស យើង ឬដាក់ទោសយើងចំពោះអ្វីដែលយើងមិនបានធ្វើនោះទេ។

១២. ភាពឯកជន (រឿងផ្ទាល់ខ្លួន)

គ្មាននរណាម្នាក់ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យនិយាយសំអុយ ឬរឿងមិនពិតអំពី យើង ចូលផ្ទះយើង បើកមើលសំបុត្ររបស់យើង ឬក៏មករំខានយើង ឬ គ្រួសារយើង ដោយគ្មានហេតុផលសមរម្យនោះទេ។

១៣. ការដើរហើរ

យើងទាំងអស់គ្នាអាចដើរហើរនៅក្នុងប្រទេសរបស់យើងដោយសេរី។ យើង ក៏អាចចេញទៅក្រៅប្រទេសណាមួយ និងវិលមកប្រទេសយើងវិញបានដែរ ដោយគ្មានការបង្ខំ។

១៤. ជនភៀសខ្លួន

ប្រសិនបើនរណាម្នាក់ ព្យាយាមធ្វើបាបយើង យើងអាចរត់ទៅ ប្រទេសមួយទៀត ដើម្បីសុំឱ្យគេការពារ។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងមិនអាចរត់គេច ខ្លួនបានទេ ប្រសិនបើខ្លួនយើងផ្ទាល់ បានធ្វើអ្វីខុសដូចជា ធ្វើឱ្យអន្តរាយ ដល់អ្នកដទៃ ឬមិនគោរពសិទ្ធិមនុស្សជាដើម។

១៥. សញ្ជាតិ

យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែទទួលបានសញ្ជាតិមួយ។ គ្មាននរណាម្នាក់អាច រារាំងយើងមិនឱ្យមានសញ្ជាតិពីប្រទេសរបស់យើង ឬសញ្ជាតិពីប្រទេស ផ្សេងទៀតដែលយើងចង់បានដោយគ្មានហេតុផលសមរម្យឡើយ។

១៦. អាពាហ៍ពិពាហ៍

នៅពេលណាដែលយើងដល់អាយុគ្រប់ការ យើងអាចរៀបការ និងកសាង គ្រួសារមួយបាន។ គ្មាននរណាម្នាក់អាចហាមឃាត់មិនឱ្យយើងរៀបការ ដោយសារតែពណ៌សម្បុរ ប្រទេសកំណើត ឬសាសនារបស់យើងឡើយ។ បុរស និង ស្ត្រី មានសិទ្ធិដូចគ្នា នៅពេលដែលពួកគេរៀបការ និងនៅពេល ដែលគេលែងលះគ្នា។ គ្មាននរណាម្នាក់បង្ខំយើងឱ្យរៀបការជាមួយនឹងអ្នក ដែលយើងមិនចង់រៀបការនោះឡើយ។ រដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជននៃប្រទេស របស់យើងគួរតែការពារគ្រួសារ និងសមាជិកគ្រួសារយើង។

១៧. ទ្រព្យសម្បត្តិ

យើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយ របស់យើង ហើយគ្មាននរណាម្នាក់មានសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិយើង ដោយ គ្មានហេតុផលសមរម្យនោះទេ។

១៨. សាសនា

យើងទាំងអស់គ្នា មានសិទ្ធិជឿលើសាសនារបស់ខ្លួនបានដោយសេរី មាន សិទ្ធិផ្លាស់ប្តូរសាសនា និងគោរពប្រតិបត្តិសាសនានោះ ដោយខ្លួនយើង ផ្ទាល់ ឬជាមួយអ្នកដទៃ។

១៩. ការសម្តែងមតិ

យើងទាំងអស់គ្នាអាចគិតពីអ្វីដែលយើងចង់គិត និយាយពីអ្វីដែលយើងចង់ និយាយ ហើយគ្មាននរណាម្នាក់អាចមកហាមឃាត់យើងមិនឱ្យធ្វើដូច្នេះ ឡើយ។ យើងក៏អាចផ្លាស់ប្តូរយោបល់គ្នាជាមួយមនុស្សទាំងអស់នៅក្នុង ប្រទេសយើងក៏ដូចជាមួយប្រជាជននៃប្រទេសផ្សេងទៀតផងដែរ។

២០. ការជួបជុំ

យើងទាំងអស់គ្នាអាចជួបប្រជុំគ្នាបានដោយសន្តិវិធី ឬក៏ចូលរួមក្នុងការប្រជុំ ជាមួយអ្នកដទៃដោយសន្តិភាព។ ការបង្ខំនរណាម្នាក់ឱ្យចូលរួមក្នុងក្រុម ណាមួយ គឺជាប្រការមិនត្រឹមត្រូវទេ។

២១. ប្រជាធិបតេយ្យ

យើងទាំងអស់គ្នាអាចចូលរួមចាត់ចែងជោគវាសនារបស់ប្រទេសជាតិតាម រយៈការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសអ្នកណាដែលយើងពេញចិត្ត ឬក៏ឈរឈ្មោះឱ្យ គេបោះឆ្នោតជ្រើសរើសយើង ធ្វើជាតំណាងរបស់គេ។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវបាន